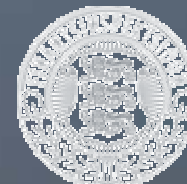

Valitud mõtted Eesti üleminek eurole

Kilvar Kessler
Juhatuseliige (õigus ja turujärelevalve)
Tallinnas, 19.02.2010

Käesoleva ettekande näol ei ole tegu õiguslase selgituse andmisega ega varalises küsimuses teabe ja arvamuse andmisega. Me ei eelda ega võta kohustust, vaatamata uutele teadmistele, parandada ettekandes sisalduvat

ESTONIAN FINANCIAL SUPERVISION AUTHORITY

Ettekande kava

- Sissejuhatus
- Euro kasutusele võtmine

Sissejuhatus

- Raha, kroon ja euro

Mis on raha?

- Rahaks on vaid rahamärgid: pangatähed ja mündid. Arvelduskontodel olev raha on rahaliselt väljendatud nõue, mitte raha.
- Rahal on neli komponenti:
 - Vaetusväärtus
 - Seaduslik maksevahend
 - Arvestusühik
 - Väärtuse säilitaja

Mis on Eesti kroon?

- [Ainus seaduslik maksevahend Eesti Vabariigis on Eesti kroon.](#)
- Pankadel piiranguteta vastuvõtmise kohustus
- Vahetatav euroga fikseeritud kursi alusel.
- Emiteerimise ja käibelt kõrvaldamise ainuõigus Eesti Pangal.
- Võltsimine (ehk eelnimetatud ainuõiguse rikkumine) on kuritegu.

Mis on euro?

- Rahaühtsus: riik võib loobuda suveräänsest õigusest raha emiteerida (Monaco, Montenegro)
- Rahaliit: mitme iseseisva riigi ühine rahasüsteem, mida iseloomustab ühine vääring, mida emiteerib üks keskpank
- Maastrichti leping 1992 on euro õiguslikuks aluseks, kuna kohustab liikmesriike võtma kasutusele euro, va Ühendkuningriik ja Taani.
- Algselt arvestusühik, kuid 1.01.2002 ka muud raha komponendid.
- Ainus seaduslik maksevahend Eurotsoonis, so nendes riikides kes euro rahaliidu moodustavad.
- Emiteerimise ja käibelt kõrvaldamise ainuõigus Euroopa Keskpangal, kes on selle saanud rahvusriikidelt ja kes võib selle „tagasidelegeerida.“
- Võltsimine (ehk eelnimetatud ainuõiguse rikkumine) on kuritegu.

Euro kasutusele võtmine

- Põhimõtted, õigustik, sularaha piiranguteta vastuvõtmine ja paralleelkäive, kontoraha vahetamine, rahas väljendatu ümberarvutamine, raamatupidamine, äriühingud ja tarbijakaitse

Põhimõtted

- Sularahal lühiajaline paralleelkäive.
- Kontoraha järsk üleminek.
- Paralleelhindade avaldamine keskkursiga.
- Maksude, riigilõivude, toetuste ja muud eelarvega seonduvad kroonimäärad ümardatakse seadustes ja määrustes eurodesse üldjuhul inimestele soodsamas suunas.
- Eurole üleminekuga seotud kulutused katavad üldjuhul turuosalised ise, ka võimalikud kahjunõuded.
- Euro kasutuselevõtt ei mõjuta lepingute ja muude juriidiliste dokumentide järjepidevust. Euro kasutuselevõtt ei muuda ühegi juriidilise dokumendi tingimusi, ega vabasta võetud kohustuste täitmisest, samuti ei anna poolele õigust kehtivat dokumenti ühepoolset muuta või lõpetada.

Õigustik

- Euro kasutusele võtmise seadus
 - Ei ole Riigikogus, ei ole vastu võetud
- Seadus ise koos paragrahvi
- Rakendussätteid on 70 lehekülge: muudatused kõikvõimalikes seadustes.

Sularaha vastuvõtmine ja käive

- €-päevast kahe nädalane paralleel-käibe periood, mil kroon ja euro on sularahas võrdväärsed makse-vahendid. Sisse kroonid ja välja üldiselt ainult eurod.
- Euro sularaha lastakse ringlusse kolme põhilise kanali kaudu: pangakontorid, sularaha-automaadid (ATM) ja jaekaubandus. Krooni sularaha kõrvaldatakse käibelt panga-kontorite ja jaekaubanduse kaudu.
- Teatud perioodil enne ja pärast vahetuspäeva pangad vahetavad kroone eurodeks keskkursiga ja teenustasuta. Pärast kroonide eurodeks vahetamise lõppu krediidi-asutustes vahetab Eesti Pank tähtajatult kroone eurodeks kesk-kursiga ja ilma teenus-tasuta.

Kontoraha vahetamine

- Euro kasutuselevõtt kontorahas, majandusarvestuses ja lepingulistest suhetes toimub kohese järsu üleminekuna.
- Krooni kontoraha konverteeritakse automaatselt, üheaegselt ning täies ulatuses eurodeks.
- Kõik tehingud, mis on teostatud alates €-päevast, kajastatakse eurodes.
- Kontoraha konverteerimisel eurodeks näidatakse kliendile kontoväljavõttes nii krooni-konto lõppsaldo, vahetuskurss kui ka eurokonto algsaldo.
- €-päeva järgselt koostatavad aruanded ja/või klientidele esitatavad väljavõtted perioodi kohta, mil ainus ametlik maksevahend Eestis oli kroon esitatakse klientidele Eesti kroonides.

Rahas väljendatu ümberarvutamine

- Eriseadustest erireeglid (nt investeerimisfondide seadus, käibemaksuseadus), kuid üldiselt järgmised ümardamise reeglid:
 - vahetuskursi järgi saadud tulem ümardatakse 1 sendi täpsusega kolmanda koha järgi pärast koma. Kui kolmandal kohal pärast koma olev arv on 0 kuni 4, jäetakse teisel kohal pärast koma olev arv muutmata. Kui kolmandal kohal pärast koma olev arv on 5 kuni 9, ümardatakse teisel kohal olev arv ühe võrra ülespoole. Kolmandal ja järgmistel kohtadel olevad numbrid asendatakse nullidega.
- Maksunduses kehtib ülaltoodu, samuti järsk üleminek. Enne europäeva asjad esitatakse kroonides, MTA teostab arvutuse.
- Trahvimäärad on ümardatud ülespoole, põhimõttel, et alla 1 000 eurosed trahvimäärad on ümardatud 10 euro täpsusega, alla 10 000 eurosed trahvimäärad 100 euro täpsusega ning üle 10 000 eurosed trahvimäärad on eelnõus avaldatud reeglina 1 000 euro täpsusega.

Raamatupidamine

- Raamatupidamise aastaaruanded tuleb koostada lähtuvalt aruandeperioodi lõpul Eestis kehtivast vääringust. Kuna kohustuslik üleminek europõhisele raamatupidamis-arvestusele toimub €-päeval, koostatakse eurodes kõik aruanded perioodide kohta, mis lõppevad €-päeval või hiljem.
- Üldine põhimõte raamatupidamises, et omakapitali kirjete ümber-arvestusest tekkivad jäägid kajastatakse omakapitali kirjetel (aazio, jaotamata kasum) ning muude kirjete ümberarvestusest tekkivad jäägid vastava perioodi kasumi-aruandes, tuludes-kuludes.
- Raamatupidamise Toimkond töötas välja juhendi RTJ 18 Euro kasutuselevõtt eelnõu <http://www.easb.ee/?id=1741>

Äriühingud

- Võimalikult säilitada endine olukord, so investeringu ja võimu proportsioonid.
- Reguleeritakse ÄS muudatustega.
- Aktsiaseltside aktsiate minimaalse nimiväärtusena kehtestatakse 10 euro senti. Aktsia nimiväärtus peab olema samuti 10 euro senti täiskordne. Võimaldatakse nimiväärtuseta aktsiaid.
- Põhikirjade lihtsustatud muutmine, võimalik ka enne registreerida eurodes, odavam registritoimingute tegemine kapitali muutmise registreerimiseks.

Tarbijakaitse

- Kuus kuud enne ja pärast vahetuspäeva on jaekaupmehed kohustatud müügikohas käsitsi või trükitehniliselt avaldatud hinnad avaldama nii kroonides kui eurodes, kasutades konverteerimiseks EL Nõukogu otsusega määratud kurssi või selle puudumisel Eesti Panga ametlikku kurssi.
- “Aus ümardamine.”

Kokkuvõte

- Üks raha asendatakse teiseга, saame rahaliidu osaks
- Õiguslikult muud midagi ei muutu, kui vääring
- Ebaõige ümberarvutamise riskid, väärinfo hindadest

